

УДК 35

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2021.3.7>

О. М. Непомнящий

доктор наук з державного управління, професор,
заслужений будівельник України,
президент

Громадської спілки «Міждержавна гільдія інженерів-консультантів», професор
кафедри публічного адміністрування
Міжрегіональної Академії управління персоналом

О. А. Марушева

доктор наук з державного управління, доцент,
професор кафедри публічного адміністрування
Міжрегіональної Академії управління персоналом

КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ

Мета статті – дослідити закономірності та концептуальні положення державного нагляду (контролю) в системі державного управління економікою. Виявлено, що даний процес в Україні ототожнюється із детекцією та подальшим нівелюванням протиправних акцій, що здійснюються суб'єктами господарювання.

Відзначено, що органами державного нагляду (контролю) в Україні визнаються центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування. У свою чергу, заходи державного нагляду (контролю) щодо управління економікою мають плановий і позаплановий характер. Особливо актуальним стає виявлення та перепрофілювання способів здійснення державного нагляду (контролю) у відповідність із приписами Європейського Союзу – з карально-репресивних на превентивні.

Доведено, що для України є притаманними загальноправові засади здійснення державного нагляду (контролю) у сфері економіки. Зокрема, до них варто віднести суспільну складову (акцентуація на соціальний добробут); рівність, законність та гарантування прав усіх суб'єктів (органи державного контролю, суб'єкти господарювання), а також – неупереджено-об'єктивне здійснення уповноваженими органами власних контрольно-наглядових функцій.

Говорячи про контроль і нагляд у сфері державного управління економікою в Україні, варто згадати та розтлумачити поняття стандартизації. Стандарт у сфері економіки – чітке положення, що призначене для багаторазового застосування на засадах загальності. Метою виступає досягнення оптимального результату, економіко-фінансової прозорості та гласності щодо створення, продукування та подальшої реалізації продукту, товару або послуги на вітчизняному ринку підприємництва.

Зауважено, що державна контрольно-наглядова функція за економічною сферою в Україні має розгалужений предмет регулювання. Держава уповноважена контролювати наступні питання: стан витратно-матеріальних кошторисів щодо достовірності бухгалтерської звітності; податкову, фінансово-економічну, кредитно-валютну звітність підприємства на предмет економічних порушень; ціноутворення та встановлення конкурентних, виправданих економічних показників за виготовлення продукції (товару/послуги).

Обґрунтовано необхідність функціонування контрольно-наглядової системи управління економікою в Україні на засадах відкритості, плановості та системності. Важливим є пошук меж між законними діями суб'єктів господарювання, що не порушують економічних інтересів держави, та, відповідно, протиправними акціями.

Ключові слова: державне регулювання, економічний моніторинг, контрольно-наглядові органи, фінансово-економічна стабільність, прозорість, гласність.

Постановка проблеми. На сучасному етапі державно-політичних та політико-економічних перетворень, їх активності та мобільності, значна увага в Україні приділяється контрольно-наглядовому процесу управління економікою.

Одночасно потрібно відзначити досить розгалужений понятійно-категоріальний апарат у цьому сегменті державного управління. Мінекономіки активно розвиває та вдосконалює аспекти державного контролю (нагляду) у сфері господарювання. Департаментом регуляторної політики та підприємництва Мінекономіки регулярно ініціюються зміни до законодавства у цій сфері (остання – 01 червня 2021 р.).

Окрім цього, редакція профільного Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» № 877-V від 05 квітня 2007 р. (редакція від 27 травня 2021 р.) визначає контекстні засади управлінських процесів у галузі державно-економічного моніторингу. Відповідно до закону № 877-V, плановість заходів зі здійснення державного нагляду (контролю) – запорука його ефективності.

Важливо наголосити, що процес бізнес-підприємства, подібно до тенденцій Європейського співтовариства, в Україні продовжує активно розвиватися. Через це особливої важливості набуває аспект контролю за дотриманням антимонопольного (Антимонопольний комітет України) та фінансово-економічного законодавства. Роль органів влади – не лише контрольно-наглядова, але й попереджувальна.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблематики державно-управлінських аспектів контролю і нагляду в сфері управління економікою в Україні є актуальним та потрібним. У контексті дослідження варто згадати науковий доробок В. Бодрова, Е. Ведунга, К. Вайса, В. Кульби, В. Романова, Е. Харченко, Л. Швайки та ін.

Мета статті – дослідити аспекти провадження контрольно-наглядової системи державного управління економікою в Україні.

Виклад основного матеріалу. З погляду політико-економічного вчення,

контроль (нагляд) у сфері управління економікою визначають як впорядкований, систематизований підхід до перевірки діяльності суб'єктів господарювання. Відповідно до положень Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» № 877-V від 05 квітня 2007 р. (редакція від 27 травня 2021 р.), плановість і позаплановість контрольно-наглядових заходів повинна полягати у здійсненні ревізійно-оглядових перевірок та/або обстежень [1].

Потрібно наголосити, що господарська діяльність завжди ототожнюється із ризиковістю. Відповідно до положень закону № 877-V, ризик є прийнятним, коли унормований соціально-економічно та техніко-політично. Загалом будь-яка ризикова діяльність впливає на економіку. Питання у її граничній допустимості – цим визначаються гіпотетичні втрати, кількісно-якісні витримки негативних показників і відповідні наслідки.

Важливо відмітити, що Мінекономіки як орган, що формує державну політику з питань державного контролю і нагляду, на часі орієнтоване на гуманізацію законодавчих положень у сфері державного нагляду (контролю) за суб'єктами господарювання. Один із критеріїв – переорієнтація на попереджувально-консультативний підхід замість процесу виду «перевірка-санкція», визначений проектом Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю)». Крім цього, органи державного нагляду (контролю) відтепер повинні перекваліфікуватися на ризик-орієнтований концепт перевірок суб'єктів господарської діяльності.

Відповідно до тематичної витримки із сайту Мінекономіки під назвою «Зміни до законодавства України» у сфері державного нагляду (контролю), датованої 01 червня 2021 р., процес контрольно-наглядового управління може бути змінено на страхування цивільної відповідальності. Поміж тим, суб'єкти державного нагляду (контролю) відтепер наділені більш широким спектром відповідальності за порушення законодавчих приписів щодо провадження державно-контрольної функції. Однією із санкцій відтепер визнається дисциплінарне стягнення [2].

Наступною нормативною новелою виступає вдосконалення процедури зупинення суб'єкта господарювання. Відповідно до ст. 246 Господарського кодексу України № 436-IV від 16 січня 2003 р. (ред. 13 червня 2021 р.), під заборону підпадає будь-яка небезпечна для життя та здоров'я людей прибутково-комерційна діяльність. Досі норма мала суто декларативно-шаблонний характер. Відтепер орган контролю (нагляду) уповноважений зупинити діяльність суб'єкта господарювання на п'ятиденний строк у разі виявлення порушення, визначеного санкцією ст. 246 Кодексу № 436-IV [3].

Водночас для систематизованого контрольно-наглядового процесу за економічними перетвореннями особливої актуальності набуває аудит. Відповідно до Господарського кодексу України № 436-IV від 16 січня 2003 р. (ред. 13 червня 2021 р.), аудиторською діяльністю є незалежна діяльність уповноважених осіб щодо здійснення державного фінансового аудиту та аудиту фінансової звітності. Відповідно до положень Кодексу № 436-IV, аудит є різновидом державного контролю у сфері економіки. Передбачено поділ аудиту на обов'язковий та такий, що здійснюється за ініціативою суб'єкта господарювання. Натомість, у проекті Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю)» аудиторська діяльність визначена як попереджувальний захід без застосування санкції.

Наступним виховним елементом є запровадження інституту громадських Рад з питань державного нагляду (контролю). Даний підхід можна вважати потребою часу, адже він кореспондує основам громадянського суспільства, соціально-демократичної держави із відкритим бізнес-ринком та свободою підприємництва. Відповідно до ст. 42 Конституції України, кожен уповноважений здійснювати незаборонену законом прибутково-комерційну діяльність. Через це, участь громадськості у оскарженні контрольно-наглядових висновків щодо суб'єктів господарської діяльності виступає логічною ланкою євроінтеграційного курсу України [4].

Фактично, сучасність диктує та нормує певну специфіку здійснення державотвор-

чих процесів. Діджиталізація у сфері контрольно-наглядових процедур економічної сфери виступає потребою часу. Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» 877-V від 05 квітня 2007 р. (ред. 27 травня 2021 р.) визначається статус, роль та компетенція Інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю) (далі – Інтегрована система). Відповідно до положень нормативно-правового акту, ця система відповідає за збирання, унормування, впорядкування та систематизацію вихідних даних щодо процедури здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. Окрім того, Інтегрована система відповідальна за ефективність та законність моніторингових акцій.

Проектом Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю)», що розміщений на сайті Мінекономіки, пропонується розгалуження компетентностей Інтегрованої системи. Зокрема, це стосується обміну документами в режимі онлайн; формування рейтингових списків суб'єктів господарювання та автоматизації річної звітності; комплексного визначення планової звітності; права на спілкування з контрольно-наглядовим органом через особистий кабінет (у режимі чату / конференції тощо).

Потрібно наголосити на тому, що особливості державного нагляду (контролю) у сфері управління економікою в Україні тісно пов'язані із адміністративним процесом. Так, Кодекс адміністративного судочинства України № 2747-IV від 06 липня 2005 р. (у ред. 26 травня 2021 р.) визначає основні засади провадження у справах щодо звернень органів державного нагляду (контролю) до суду. Проектом Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю)» пропонується створити процедуру скороченого провадження, відповідно до якого суд матиме десятиденний строк для прийняття рішення про припинення суб'єкта господарювання [5].

Окрім того, у Кодексі України про адміністративні правопорушення № 8073-X (редакція від 27 травня 2021 р.) передбачено відповідальність уповноважених осіб

органів державного нагляду (контролю) за перевищення власних повноважень. Проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо підвищення відповідальності посадових осіб державного нагляду (контролю)» регламентує необхідність підвищення санкцій за подібні проступки – зокрема, збільшення сум адміністративних стягнень щодо посадових осіб контрольно-наглядових органів за суб'єктами господарювання [6].

Водночас уповноваженим органом за реалізацію державної політики з питань нагляду (контролю) у сфері господарювання є Державна регуляторна служба. У своїй роботі керується низкою актів правотворчості, зокрема постановами Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 1077 «Деякі питання забезпечення функціонування інтегрованої автоматизованої системи нагляду (контролю), від 24 травня 2017 р. № 388 «Про затвердження порядку участі Державної регуляторної служби та Мінекономіки у заходах державного нагляду (контролю), від 24 травня 2017 р. № 387 «Про порядок функціонування інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю), внесення відомостей до неї та строки розміщення цих відомостей» тощо [7].

Окремо необхідно виділити перелік прав та обов'язків органів місцевого самоврядування на здійснення державного нагляду (контролю) у сфері управління економікою. Положення ст. 4 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» № 877-V від 05 квітня 2007 р. (редакція від 27 травня 2021 р.) вказує на обов'язковість прямого законного вповноваження на здійснення державного контролю органу місцевого самоврядування. Відтак, останні здійснюють нагляд та управління економікою лише за наявності меж, визначених нормативно.

Говорячи про контроль і нагляд у сфері державного управління економікою в Україні, варто згадати та розтлумачити поняття стандартизації. За В. Бодровим, стандарт у сфері економіки – чітке положення, що призначене для багаторазо-

вого застосування на засадах загальності. Метою виступає досягнення оптимального результату, економіко-фінансової прозорості та гласності щодо створення, продукування та подальшої реалізації продукту, товару або послуги на вітчизняному ринку підприємництва [8].

На рис. 1 представлено аспекти впорядкованої контрольно-наглядової системи управління економікою в Україні.

Отже, потрібно говорити про комплексний і багатофункціональний підхід до запровадження проєвропейської, дієвої та вибіркової системи контролю (нагляду) за сектором економіки в Україні. Поєднання вищенаведених елементів – один зі способів створити сучасну систему перевірки та попередження протиправних акцій, що здійснюються суб'єктами господарювання.

Важливо зазначити, що процедурні аспекти державного контролю (нагляду) за здійсненням підприємництва (та, відповідно, економічною сферою) в Україні є змінними та динамічними. Так, 29 липня 2020 р. Мінекономіки (Департамент регуляторної політики та підприємництва) опублікував повідомлення, яким оприлюднив ієрархію між суб'єктами господарювання й органами нагляду (контролю). Відповідальні органи державно-контрольної економічної ланки відтепер зобов'язані звітувати річним планом щодо здійснених державно-контрольних заходів. Як результат діяльності, суб'єкти державного контролю за економікою публікує план державного нагляду на звітний рік [9].

Зазначеним повідомленням Мінекономіки узагальнено визначену законодавством компетенцію Державної регуляторної служби України. До обсягу повноважень останньої віднесено затвердження плану контрольно-наглядових заходів у економічній сфері на поточний рік із терміном підписання до 15 листопада року, що передує плановому.

Процедурну складову економіко-фінансової та господарсько-комерційної звітності доповнено наказом Мінекономіки та Державної регуляторної служби № 1170/81 від 07 серпня 2017 р. Зазначеним актом нормотворчості встановлено вимоги щодо оформлення звітно-плано-

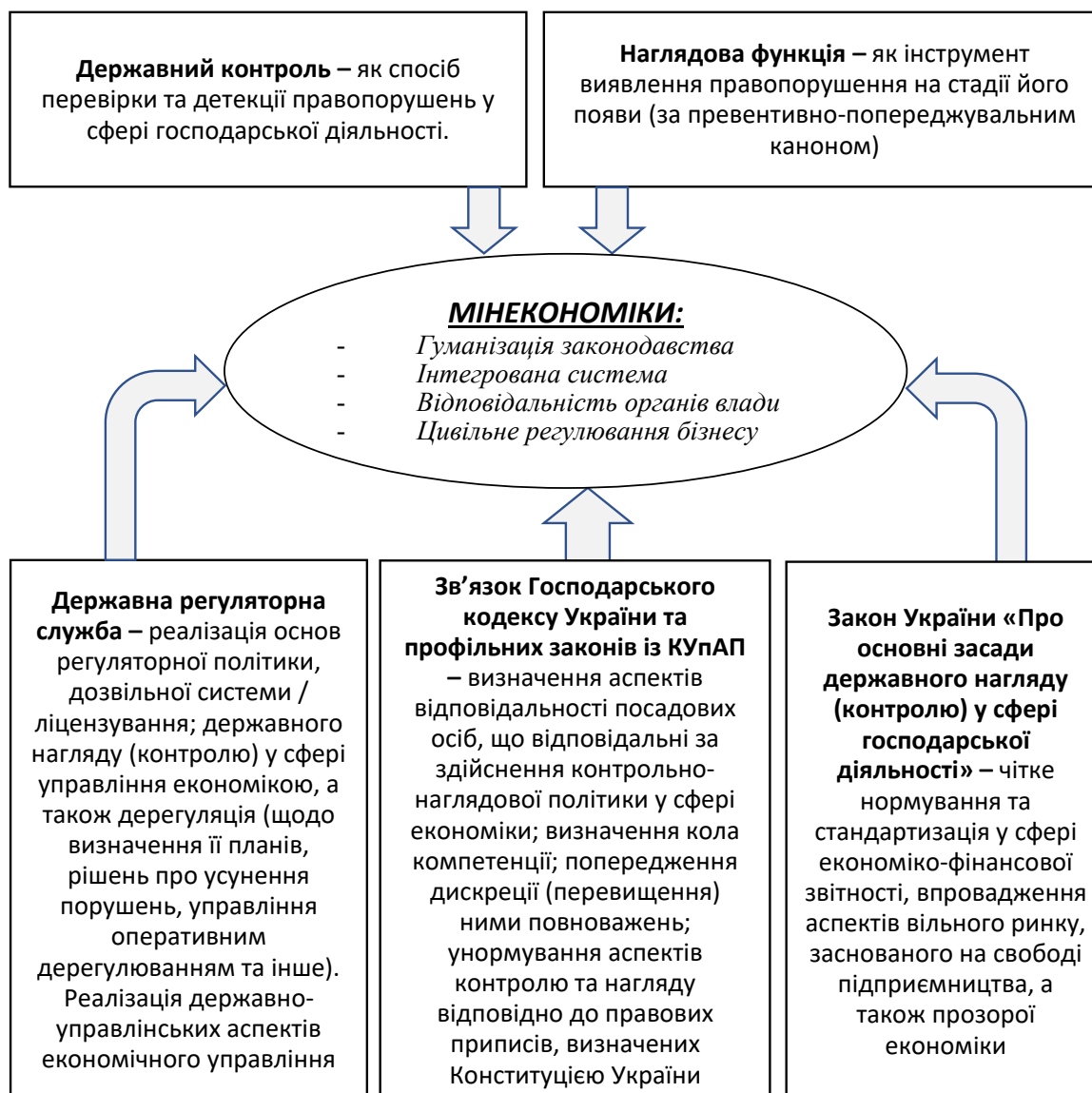

Рис. 1. Модель системи контролю (нагляду) у сфері економіки в Україні

вих і контрольних підсумків комплексного та поточного характеру.

Як було зазначено раніше, багато новацій у сфері державно-контрольного управління економікою в Україні пов'язано із перепрофілюванням поняття ризику. У даному контексті важливо виокремити відповідальні органи у сфері «ризикової» діяльності, які визначає Мінекономіки у інформаційному повідомленні від 26 червня 2019 р. До них, зокрема, належать: МВС України, МОН, Мінприроди, МОЗ, Укртрансбезпека, Держлікслужба, ДСНС (Державна служба України з надзвичайних ситуацій), Держпраці, Держекономіка, НКЦПФР (Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку) [10].

Відповідно до ст. 19 Господарського кодексу України № 436-IV від 16 січня 2003 р. (ред. 13 червня 2021 р.), державне управління економікою в Україні здійснюється через контроль та нагляд за господарською діяльністю. Останній процес включає в себе такі субелементи, як: право суб'єктів господарювання безперешкодно, вільно та відкрито здійснювати комерційно-прибуткову діяльність; гласний процес держреєстрації суб'єкта господарської діяльності у відповідності до норм даного Закону, а також профільного законодавства (Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» № 877-V від 05 квітня 2007 р. (редакція

від 27 травня 2021 р.), постанова Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 № 388 «Про затвердження порядків участі Державної регуляторної служби та Мінекономіки у заходах державного нагляду (контролю) тощо).

Потрібно зауважити, що державна контрольно-наглядова функція за економічною сферою в Україні має розгалужений предмет регулювання. На думку Л. Швайки, держава уповноважена контролювати наступні питання: стан витратно-матеріальних кошторисів щодо достовірності бухгалтерської звітності; податкову, фінансово-економічну, кредитно-валютну звітність підприємства на предмет економічних порушень; ціноутворення та встановлення конкурентних, виправданих економічних показників за виготовлення продукції (товару/послуги). Іншими категоріями державно-регуляторного впливу на економічну стабільність в Україні варто вважати моніторинг за безпечною працею та виробництвом, поєднаний із безпечністю споживання продукції та її якістю [11].

До окремої підкатегорії господарського моніторингу в Україні варто віднести контроль за дотриманням антимонопольно-конкурентного законодавства. Ця норма міститься у Господарському кодексі України № 436-IV від 16 січня 2003 р. (ред. 13 червня 2021 р.) і відсилає до Закону України «Про Антимонопольний комітет України» 3659-XII від 26 листопада 1993 р. (ред. від 04 березня 2021 р.). Конкуренція за своєю природою – явище вільного ринку, проте є непоодинокі випадки її гібридизації та набуття негативних форм прояву: встановлення надмірних цін; самочинне зайняття ринку; незаконне встановлення переважного права на продаж/реалізацію/експорт продукції тощо.

Задля запобігання цього функціонує Антимонопольний комітет України (далі – АМКУ), що відповідає за збереження відкритого бізнес-підприємництва, заснованого на неприпустимості фінансово-економічних порушень. У своїй діяльності АМКУ керується таким кластером законодавчого масиву, як-от: Конституція України; Закон України «Про захист економічної конкуренції» № 2210-

III від 11 січня 2001 р. (ред. 13 лютого 2020 р.); Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» № 236/96-ВР від 07 червня 1996 р. (ред. 16 жовтня 2020 р.); Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» № 1555-VII від 01 липня 2014 р. (ред. 22 травня 2021 р.) [12].

Необхідно відмітити, що принципи контролю і нагляду в системі державного управління економікою України мають загальнообов'язковий характер. Відповідно до ст. 12 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» № 877-V від 05 квітня 2007 р. (редакція від 27 травня 2021 р.), відповідальність суб'єкта господарювання за невиконання приписів, рекомендацій або вимог уповноважених державних органів має невідворотний характер. Найчастішим видом санкції виступає грошове стягнення або матеріальна компенсація [13–15].

Висновки і пропозиції. Детальний аналіз специфіки контролю і нагляду в системі державного управління економікою України дозволяє зробити висновок щодо наявності чіткої розгалуженості, комплексності, законодавчого масиву та компетентних органів. Профільне законодавство регулярно оновлюється, Мінекономіки здійснює активну кооперацію із Державною регуляторною службою. Надбудовою апарату державного управління господарською діяльністю виступає Антимонопольний комітет України, що спрямовує та координує державну політику у сфері комерційно-прибуткової діяльності відповідно до канонів Європейського Союзу – із орієнтацією на принципи вільного ринку, свободи підприємництва та її економіко-фінансової прозорості. Удосконалення державного нагляду (контролю) в системі державного управління економікою лежить у площині переходу з карально-репресивної (перевірка – санкція) на превентивну (попереджувально-консультативну) функції та переорієнтування органів державного нагляду (контролю) на ризик-орієнтований підхід при плануванні перевірок суб'єктів господарювання з урахуванням оцінки ризиковості їх діяльності [16].

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» № 877-V від 05 квітня 2007 р. (редакція від 27 травня 2021 р.). *Відомості Верховної Ради*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text_
2. Зміни до законодавства України в сфері державного нагляду (контролю) / Міністерство економіки України (01 червня 2021 р.). URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=c5828ae4-1e54-4fb5-8a04-f3010e7fbaf3&title=ZminiDoZakonodavstvaUkrainiVSferiDerzhavnogoNagliadu-kontroliu->
3. Господарський кодекс України № 436-IV від 16 січня 2003 р. (ред. 13 червня 2021 р.). *Відомості Верховної Ради*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text_
4. Конституція України № 254к/96-ВР від 28 червня 1996 р. (ред. від 01 січня 2020 р.). *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
5. Кодекс адміністративного судочинства України № 2747-IV від 06 липня 2005 р. (у ред. 26 травня 2021 р.). *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-X (редакція від 27 травня 2021 р.). *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
7. Державна регуляторна служба України : офіційний сайт. Державний нагляд (контроль). URL: http://www.drs.gov.ua/state_supervision/
8. Бодров В.Г., Сафронова О., Балдич Н. Державне регулювання економіки та економічна політика. Київ, 2010. 520 с.
9. До уваги суб'єктів господарювання та органів державного нагляду (контролю) / Міністерство економіки України (29 липня 2020 р.). URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=da834d18-d96d-4952-a0d2-cd841fc80510&title=DoUvagiSubktivGospodariuvanniaTaOrganivDerzhavnogoNagliadukontroliu->
10. Довідка щодо стану розробки критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності станом на 12 червня 2019 р. / Міністерство економіки України (26 червня 2019 р.). URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=cb8e606a-ddb4-41ba-b5c1-0e13fd4aceb2&title=DovidkaSchodoStanuRozrobkiKriteriiv-ZaYakimiOtsiniutsiaStupinRizikuVidProvadzheniaGospodarskoiDiialnostiStanomNa12-06-2019>
11. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки. Київ, 2008. 462 с.
12. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» 3659-XII від 26 листопада 1993 р. (ред. від 04 березня 2021 р.). *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
13. Марушева О.А. Механізми державного регулювання соціально-економічних відносин у будівництві та напрями їх впровадження в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 7. С. 121–125.
14. Марушева О.А. Законодавчі засади контролю та нагляду у будівництві в аспекті державного управління. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2019. Т. 30 (69). № 4. С. 87–92.
15. Дегтяр О.А., Непомнящий О.М. Статистика : навчальний посібник. Харків : «Водний спектр Джі-Ем-Пі», 2017. 232 с.
16. Непомняшчуй О.М., Diegtjar O.A. Scientific school of management of risks to the real property under construction and in use: pursuit and achievements. *Public management*. 2018. № 3 (13). P. 143–156.

Непомняшчуй О., Marusheva O. Control and supervision in the system of public economic management

The paper is aimed at exploring the regularities and conceptual ideas of state supervision (control) in the system of public economic management. It reveals that this process in Ukraine equates to detecting and subsequent cutting down illegal actions taken by business entities.

It notes that central executive authorities, local state administrations and local self-government bodies are recognized as state supervisory (control) bodies in Ukraine. In turn, state supervision (control) measures for economic management can be scheduled and random. It is particularly relevant to identify and repurpose ways of implementing state supervision (control) in accordance with the requirements of the European Union – from punitive and repressive to preventive.

It is noted that speaking about control and supervision in the field of public economic management in Ukraine, it is worth mentioning and explaining the concept of standardization. The standard in the field of economics is a clear provision that is intended for repeated application on the basis of generality. The aim is to achieve optimal results, economic and financial transparency and transparency in the creation, production and further sale of a product, good or service in the domestic business market.

It is noteworthy that the state control and supervision function in the economic sphere in Ukraine has an extensive subject of regulation. The state is authorized to control the following issues: the state of cost estimates for the reliability of financial statements; tax, financial and economic, credit and currency reporting of the enterprise for economic violations; pricing and establishment of competitive, justified economic indicators for the manufacture of products (goods / services).

The paper proves that general legal principles of state supervision (control) in the economic sphere are common for Ukraine. In particular, they include the social component (emphasis on social welfare); equality, legality and guarantee of the rights of all subjects (state control bodies, business entities), as well as the impartial and objective exercise by authorized bodies of their own control and supervisory functions.

The paper substantiates the necessity of functioning for the control and supervisory economic management system in Ukraine based on openness, planning and consistency. It is important to find boundaries between legitimate actions of business entities that do not violate the economic interests of the state, and, accordingly, illegal actions.

Key words: *state regulation, economic monitoring, control and supervisory authorities, financial and economic stability, transparency, publicity.*